

Tükör, melybe bepillantva, eszébe jutnak a gazdaembernek hónapokként való dolgai anno 1905. Október

„Az én szőlőmre, mely reám néz,

nekem gondom leszen.”

(Énekek éneke VIII.12.)

Ház és udvar. A cséplés egész erővel folyik, a hol t. i. még nincs bevégezve. Az épületeket, a hol szükséges, kitataroztatjuk, kimeszeltetjük, hogy jó karban menjenek a télnek. Kazlakat, boglyákat, ha szükséges, kiigazgatjuk.

Szántóföld, rét és legelő. Az eddig elmaradt vetéssel sietni kell. Az ősziekkel bevetett tábláknál egyik főgondja most a gazdának, hogy azokat elegendő és kellő irányban vezetett vízvezető barázdákkal lássa el, mit ha eddig tenni elmulasztott, tétessen meg. E hónap elején érik a tarlóba vetett tatárka. Learatás után kévékbe kötve, utánérés végett csomókba kell

állítani. Kukoriczatörés és répafelszedés folytatódik.

A legszebb, legszabályosabb alakú répát külön kell rakni magnak. A tavasziak alá való tarlótörés, ha már meg lett kezdve, folytatódik vagy kezdetét veszi. A repce alá szintén az őszi ugarlással lehet legjobban előkészíteni a földet. Trágyát is lehet hordatni, továbbá utak javítását és sánczolásokat megkezdeni. A mohos réteket meg kell boronáltatni és hamuval meghordatni. Ha az időjárás túlnedves, akkor a rétek legeltetéséről mondjunk le, mert a nedves talajú réteken a marha tízszer annyi kárt tesz a talaj összetaposásával, összegyúrásával, mint a mennyi haszon van a legeltetésből.

Állattenyésztés. A zöldtakarmányetetés után szárazra való átmenetel ne egyszerre, hanem apránként történjék. Hol a csikók legelőre jártak, most már beszorulnak, de az se történjék egyszerre, hanem eleinte csak éjjelre köttessenek be, később pedig csak a déli órákra bocsáttassanak ki a legelőre. Eleinte csak reggel s este kapjanak száraz takarmányt, később aztán délben is. A juhoknak, a mint fogy a legelő s hűvösödik az idő, adni kell reggel s este egy kis száraz takarmányt. A hágó kosok az anyáktól ismét különválasztatnak. A rendes sózásról meg ne felejtkezzünk s főleg, ha nedves az időjárás, a sóba fehér ürmöt, fenyőmagot s varadicskóró port kell keverni. A métely ellen egy gazda a baj kezdetén minden 5 darab anyajuhra 1 liter kemenczében pörkölt rozsot, 2 liter darát s 2 deka törött zöld gálíczkövet ajánl naponként. Ezt 30 napig kell folyvást adni, azontúl pedig bőven kell táplálni szénával s darával az állatokat. A kijáró sertések a felszabadult burgonya-, répa- és kukoriczaföldeken most eleget találnak. A makkon hízlalandókat a makkra kell hajtani. A februáriusi malaczosás végett a kanokat most kell a koczák közé bocsátani. Minden 5-6 koczára egy kant számítva, különben nem megy elég gyorsan a bűgás, a malaczosás soká tart s nagyon egyenlőtlen lesz majd a malacznáj. A kanoknak a bűgás alatt naponta 1 ½ liter zabot kell adni.

Baromfi. A jérczékert tartsuk jól, ha azt akarjuk, hogy tavasszal korán elkezdjék a tojáást. A ludak hízalásának most van főideje.

Gyümölcsös. A gyümölcsfák trágyázását meg lehet kezdeni, az egész gyümölcsöskertet pedig, ha lehetséges, fel kell ásatni, egyrészt, hogy az aláhulló levelek betemetessenek, másrészt pedig, hogy az őszi és téli nedvesség jobban beszívódjék a földbe. A gyümölcsfák legveszedelmesebb ellensége, az araszóhernyó ellen a lepkék elfogdosása által októberben kell megindítani a háborút papirgyűrűknek a fákra való felkötözése által. Jó vastag papirost 12 cm. szélességű szeletekre metszve, azt mindkét oldalán be kell asztalos enyvvel kenni, hogy azután a reá kenendő brumataenyv olajos részeit be ne vegye. Ezen papirszeleteket azután, midőn megszáradtak, a földtől $\frac{1}{2}$ méternyire kell a fák törzse körül csavarni s felül jó szorosan a fához kötni, míg alsó részét harang alakban elhúzzuk a fa derekától. E felkötözést különben június közepe táján, sőt előbb is meg lehet kezdeni. Ezen brumatagyűrűk azután felülről brumata-enyvvel kenetnek be, mely bekenést minden két hétben meg kell újítani. A brumata-enyvet magunk készíthetjük; áll pedig 1 kiló repczeolaj-, 1 kiló glicerin- s 10-12 deka stearinolajból. Vagy 2 $\frac{1}{2}$ kiló repczeolaj, $\frac{1}{2}$ kiló disznósír, $\frac{1}{2}$ kiló terpentín s $\frac{1}{2}$ kiló kolofónium, mely szereket összeolvasztva jól össze kell keverni.

Konyhakert. Kelkáposztát, petrezselymet, téli salátát, angol spenótot, még vethetünk e hónap elején. A káposztavágás szintén e hónapi teendő. Veteménymagvak gyűjtését és tisztogatását folytatni kell. A gumós és gyök növényeket, milyenek a répa, burgonya, czékla, petrezselyem, száraz időkből ki kell ásatni, megfonnyasztani és rétegenként homokba rakatni.

Ásatni, rigoliroztatni és trágyáztatni kell a veteménytáblákat. A felszabadult veteményes ágyakból a gáz, dudvát összegyűjtjük s a komposzt közé tesszük. A karókat is összeszedjük, elrakjuk. Az ágyakat megforgatjuk, esetleg trágyázzuk.

Szőlő és pincze. A levelek hullás s a venyigék megérése után a homlitást meg lehet kezdeni, valamint a hónap végén a fedést és a trágyázást is. Itt van a szüretelés ideje is. Szüret után a karók kiszedendők s összerakandók.

Méhes. Ha a szeptemberi időjárás olyan lett volna, hogy abban a mézszüretet megtartani s a méhek egyesítését véghezvinni nem volt tanácsos, az esetben a szeptemberi teendők e hónapra maradnak. A pótfiókokat és gyűrűket, ha azokban csupán üres lép van, el kell szedni.

Írta: Kaszás Péter

2014. október 02. csütörtök, 08:17 - Módosítás: 2016. október 03. hétfő, 07:10

Forrás:

Kaszás Péter (szerkesztésében): A gazda ember tüköre. Jó tanácsok a szántóvetőnek és kertésznek az esztendő minden hónapjára. Budapest. Franklin-Társulat kiadása, 1905. 21-23 . és 270.